

Wrzesień 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI

**Podlaskie Obserwatorium
Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych**

EGZEMPLARZ
BEZPŁATNY

PUBLIKACJA
BEZPŁATNA

Indykatory Podlaskiej Gospodarki opracowują pracownicy Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych w następującym składzie:

1. Monika Backiel
2. Edyta Dąbrowska

Opracowanie jest dostępne wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/index.php/strony/8573>

1. RYNEK PRODUCENTA

Wykres 1. Produkcja sprzedana przemysłu w woj. podlaskim w okresie: wrzesień 2012r. – wrzesień 2013r.
(w mln zł, w cenach bieżących).

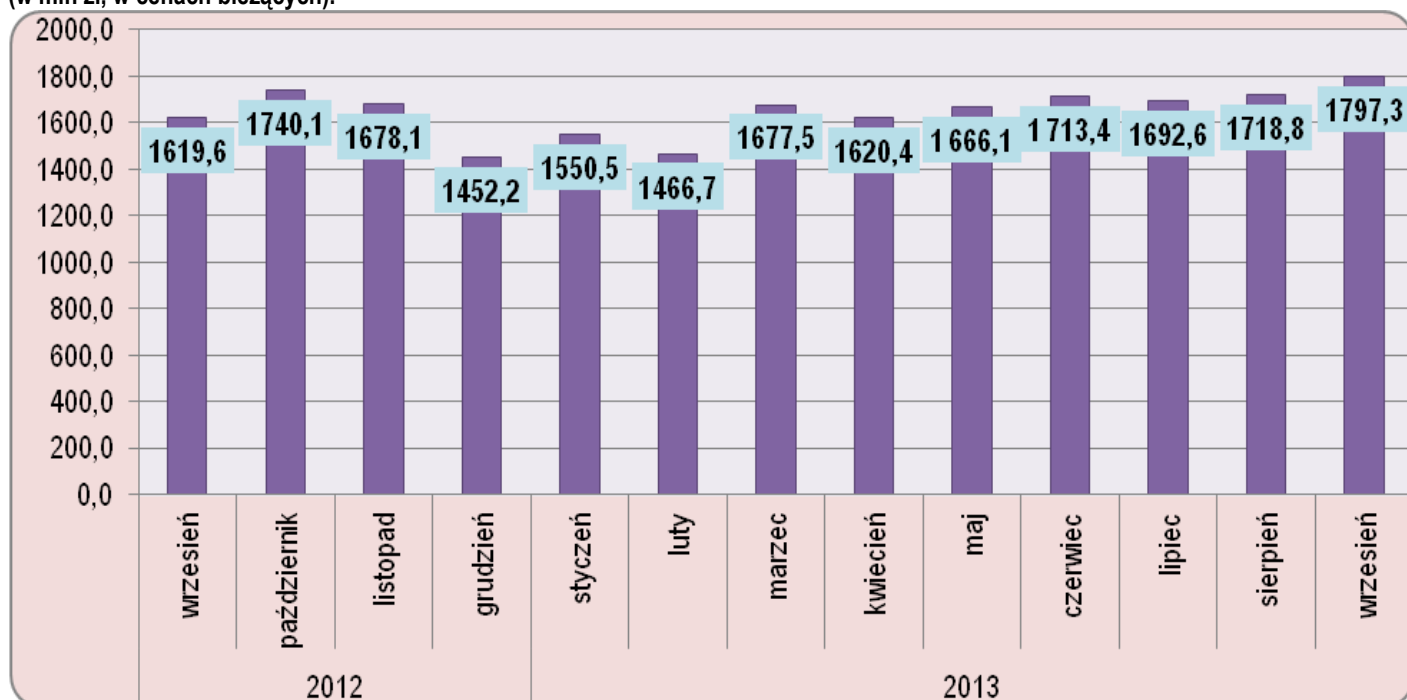

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		II kw. 2012	III kw. 2012	IV kw. 2012	I kw. 2013	II kw. 2013
Nakłady inwestycyjne w mln zł	woj. podlaskie	454,3	822,7	1 242,0	174,0	419,9
	Polska	41 518,3	66 258,5	99 719,0	17 103,4	40 997,3
Przychody z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	15 176,3	23 468,3	31 924,0	7 884,0	15 916,6
	Polska	1 160 587,9	1 760 310,2	2 383 226,7	551 403,9	1 141 214,9
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	14 811,3	23 037,7	31 367,4	7 600,3	15 326,6
	Polska	1 104 931,1	1 679 033,6	2 283 868,1	529 498,3	1 087 890,5
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów w mln zł	woj. podlaskie	382,4	566,0	724,8	176,7	460,2
	Polska	49 021,6	74 080,4	99 114,4	22 741,6	48 147,4
Wynik finansowy brutto w mln zł	woj. podlaskie	365,4	431,0	562,0	283,9	590,2
	Polska	55 631,1	81 237,9	99 372,0	21 879,1	53 310,4
Wynik finansowy netto w mln zł	woj. podlaskie	295,2	327,1	408,4	208,4	476,0
	Polska	46 195,5	67 229,6	82 116,9	17 622,8	45 442,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto w %	woj. podlaskie	2,4	1,8	1,8	3,6	3,7
	Polska	4,8	4,6	4,2	4,0	4,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto w %	woj. podlaskie	1,9	1,4	1,3	2,6	3,0
	Polska	4,0	3,8	3,4	3,2	4,0

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2012	VIII 2013	IX 2013
Podmioty gospodarki narodowej (stan w końcu okresu)		93 702	96 325	96 471
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	woj. podlaskie	73 715	75 149	75 246
Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	1 619,6	1 718,8	1 797,3
	Polska	97 096,3	92 866,3	101 574,5
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	205,1	183,0	215,6
	Polska	8 368,2	7 155,6	7 824,5
Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących)	woj. podlaskie (poprzedni m-c=100)	91,2	95,4	99,5
	Polska (poprzedni m-c=100)	98,7	99,3	99,1

Komentarz:**Indykatory wrześniowe w woj. podlaskim:**

- Wskaźniki charakteryzujące wyniki finansowe przedsiębiorstw w II kw. 2013r. omówiono w lipcowym numerze „Indykatorów”.
- W końcu września 2013 r. w gospodarce województwa funkcjonowało 96 471 podmiotów gospodarczych czyli o 146 (0,2%) podmioty więcej niż przed miesiącem oraz o 2 769 (3,0%) więcej niż przed rokiem. Zdecydowana większość z nich, 75 246 (78%),

to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu września br. liczba tych podmiotów wzrosła o 97 (0,1%) w porównaniu do sierpnia br., i o 1 531 (2,1%) podmioty w relacji do września ub. roku.

- We wrześniu 2013 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu do ubiegłego miesiąca o 78,5 mln zł (4,6%), a także w relacji do września 2012 r. o 177,7 mln zł (11,0%).
- Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) zrealizowana we wrześniu 2013 r. ukształtowała się na poziomie 215,6 mln zł i była o 32,6 mln zł (17,8%) wyższa niż w poprzednim miesiącu oraz o 10,5 mln zł (5,1%) wyższa w odniesieniu do września roku ubiegłego.
- Dynamika sprzedaży detalicznej towarów we wrześniu 2013 r., w porównaniu do sierpnia 2013 r. wzrosła o 4,1 pkt. proc., w odniesieniu do września 2012 r. również zanotowano jej wzrost, o 8,3 pkt. proc.

Indykatory wrześniowe w Polsce:

- Wskaźniki charakteryzujące wyniki finansowe przedsiębiorstw omówiono w lipcowym numerze „Indykatorów”.
- We wrześniu 2013 r. zaobserwowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 8 708,2 mln zł (9,4%) w stosunku do poprzedniego miesiąca, także w odniesieniu do września ub. roku odnotowano wzrost o 4 478,2 mln zł (4,6%).
- Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) we wrześniu 2013 r. była wyższa o 668,9 mln zł (9,3%) od wyniku osiągniętego w poprzednim miesiącu, natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego niższa o 543,7 mln zł (6,5%).
- W zakresie sprzedaży detalicznej towarów odnotowano spadek jej dynamiki o 0,2 pkt. proc. w porównaniu do ub. miesiąca, natomiast w relacji do analogicznego okresu roku ubiegłego zaobserwowano wzrost o 0,4 pkt. proc.

Definicje:

Nakłady inwestycyjne - nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. W skład nakładów na środki trwałe wchodzi nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m. in. roboty budowlano - montażowe, dokumentacje projektowo – kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne nakłady, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane dotyczą finansów przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Przychody z całokształtu działalności – przychody, na które składają się:

- przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów i usług), jak również opakowań, wyposażenia i usług obcych fakturowanych łącznie z produktami,
- przychody ze sprzedaży towarów i materiałów. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług,
- pozostałe przychody operacyjne, czyli przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- przychody finansowe, czyli kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich ważności, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Przychody z całokształtu działalności prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności – koszty, obejmujące:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,
- pozostałe koszty operacyjne, tj. związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- koszty finansowe, np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od emitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – różnica między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów). *Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) – wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych. *Wynik finansowy brutto prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) - otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia. *Wynik finansowy netto prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wskaźnik rentowności obrotu brutto – relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. *Wskaźnik prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wskaźnik rentowności obrotu netto – relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. *Wskaźnik prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Podmiot gospodarki narodowej - podmiot stosunków cywilno-prawnych prawa polskiego wyposażony w autonomię prawną, ekonomiczną i finansową, realizujący określoną przez siebie działalność, będący osobą prawną, jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej albo osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej są wpisywane do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON prowadzonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wśród podmiotów gospodarki narodowej nie uwzględniono osób prowadzących gospodarstwa indywidualnie w rolnictwie.

Dane prezentowane są w ujęciu miesięcznym dla woj. podlaskiego i w ujęciu kwartalnym dla kraju.

Produkcja sprzedana przemysłu - podstawowy miernik działalności gospodarczej (tj. działalności przemysłowej, budowlano-montażowej, transportowej i innej) przedsiębiorstw i firm przemysłowych, czyli jednostek gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji B, C, D, E. Wartość produkcji sprzedanej obejmuje:

- wartość sprzedanych (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone) na zewnątrz przedsiębiorstwa produktów: własnej produkcji wyrobów gotowych, wykonanych usług, prac naukowo-badawczych, prac projektowych, geodezyjno-kartograficznych, robót, w tym także budowlano-montażowych wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców), itp. wynikającą z przemnożenia ilości sprzedanych wyrobów i usług przez jednostkową cenę sprzedaży skorygowaną o należne dopłaty, udzielone rabaty, bonifikaty, opusty lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży wyrobów i usług, bez podatków od towarów i usług (VAT);
- wartość produktów wytworzonych niezaliczanych do sprzedaży, traktowanych na równi ze sprzedażą: wartość własnych wyrobów przekazanych do własnych punktów sprzedaży detalicznej, wartość wykonanych świadczeń na rzecz funduszu świadczeń socjalnych, wykonanych i przekazanych wyrobów i usług własnej produkcji na powiększenie wartości własnych środków trwałych, nieodpłatnie przekazanych produktów (tj. wyrobów i usług) na potrzeby reprezentacji i reklamy, przekazanych wyrobów i usług na potrzeby osobiste podatników i pracowników oraz darowizny wyrobów i świadczonych usług bez pobrania zapłaty;
- zryczałtowaną odpłatność agenta za powierzone mu prowadzenie działalności gospodarczej, użytkowanie środków trwałych itp., na podstawie umowy (zlecenia) zawartej z agentem; w przypadku umowy agencyjnej - pełne przychody agenta.

W tabeli prezentowane są dane dotyczące przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wskaźnik – produkcja sprzedana przemysłu wyrażony jest w cenach bieżących, które w statystyce rozumiane są jako ceny faktycznie stosowane w dokonywanych transakcjach kupna-sprzedaży towarów i usług w danym okresie. Za ceny bieżące przyjmuje się zazwyczaj ceny z danego roku lub miesiąca. Dla odmiany ceny stałe (ceny porównywalne lub niezmiennne) służą do ustalania zmian fizycznych rozmiarów zagregowanych wielkości ekonomicznych (produkcji, sprzedaży, spożycia) w ujęciu wartościowym. Ceny stałe są cenami z danego okresu, zwanego bazowym i ich zastosowanie umożliwia porównanie zmian cen w czasie (tzw. dynamika). Obliczenia nie są wówczas obciążone czynnikiem inflacji.

Produkcja budowlano – montażowa – dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceniodawców.

Sprzedaż detaliczna towarów (łącznie z podatkiem VAT) - sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców. W wartości sprzedaży detalicznej, uwzględnia się wartość wytworzonych potraw i usług, sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz wartość wytworzonych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej towarów obejmują przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, w relacji: badany miesiąc do miesiąca poprzedniego.

Źródło:

1. *Biuletyn Statystyczny, nr 9, GUS, Warszawa 2013.*
2. *Budownictwo – wyniki działalności w 2007 r., GUS, Warszawa 2008.*
3. *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 9/2013, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2013.*
4. *Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2011.*
5. www.stat.gov.pl.

2. RYNEK KONSUMENTA

Wykres 2. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2012r. – wrzesień 2013r. (w zł)

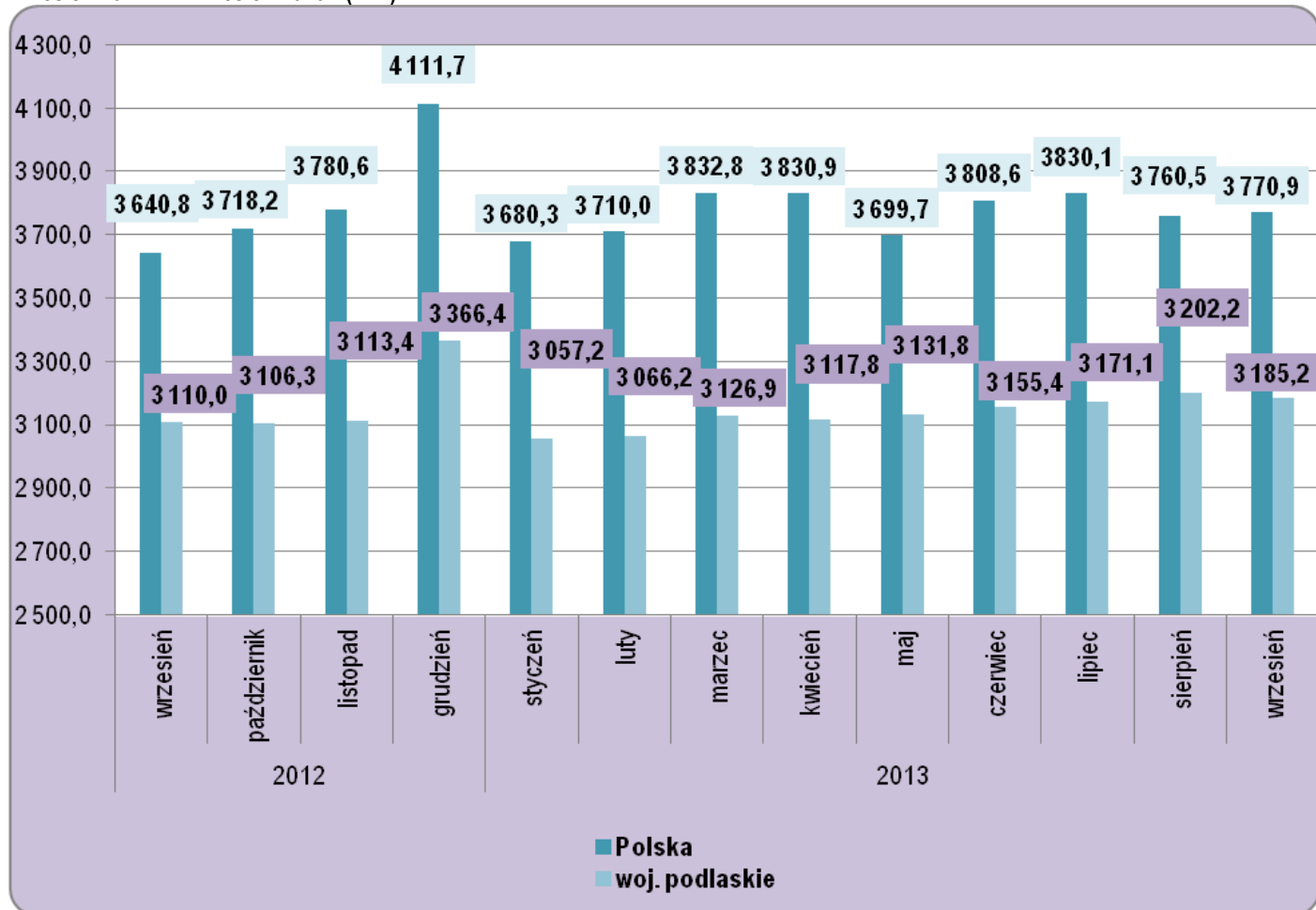

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		II kw. 2012	III kw. 2012	IV kw. 2012	I kw. 2013	II kw. 2013
Ludność w tys. (stan w końcu kwartału)	woj. podlaskie	.	1 199	1 199	1 197,4*	1 196,5*
	Polska	38 534	38 550	38 542	38 512	38 502
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku = 100)	woj. podlaskie	104,1	103,8	102,7	101,0	100,2
	Polska	104,0*	103,9*	102,9*	101,3*	100,5

* dane zostały zmienione w stosunku do uprzednio opublikowanych.

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2012	VIII 2013	IX 2013
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku=100)	Polska	103,8	101,1	101,0
	woj. podlaskie	3 110,0	3 202, 21	3 185,21
Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	Polska	3 640,8	3 760, 45	3 770, 91

Komentarz:

Indykatory wrześniowe w woj. podlaskim:

- GUS oszacował liczbę ludności woj. podlaskiego na koniec II kw. 2013 r. na 1 196,5 tys. osób.
- Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych omówiono w poprzednim numerze „Indykatorów”.
- Przeciętne wynagrodzenie podlaskich pracowników we wrześniu br. było niższe od przeciętnego w kraju średnio o ok. 585,7 zł. Jego poziom w skali województwa, spadł w odniesieniu do sierpnia 2013 r. o 17,0 zł (0,5%), jednak w relacji do września 2012 r. wzrósł o 75,2 zł (2,4%).

Indykatory wrześniowe w Polsce:

- Dane o liczbie ludności oraz inflacji w ujęciu kwartalnym zostały omówione w poprzednim numerze „Indykatorów”.
- Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu miesięcznym ukształtował się dla Polski na poziomie 101,0, a więc nieznacznie niższym jak w sierpniu 2013r – o 0,1 pkt. procentowego. Natomiast inflacja w analogicznym okresie roku ubiegłego spadła o 2,8 pkt. procentowego.
- Przeciętne płace wzrosły w kraju o 10,5 zł (0,3%) biorąc pod uwagę poprzedni miesiąc. Porównując wrześniowe płace w skali kraju do analogicznego okresu roku ubiegłego, zauważa się ich wzrost o 130,11 zł (3,6%).

Definicje:

Ludność faktycznie zamieszkała - ogół osób (ogółem lub według określonych cech) zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Ludność faktycznie zamieszkała prezentowana jest kwartalnie.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – statystyczny wskaźnik ilościowego opisu dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie badanym w porównaniu z okresem podstawowym (potocznie nazywany inflacją). Obliczany jest w oparciu o wyniki: badania cen towarów i usług konsumpcyjnych na rynku detalicznym oraz badania budżetów gospodarstw domowych, dostarczającego danych o przeciętnych wydatkach na towary i usługi konsumpcyjne, które są wykorzystywane do opracowania sytemu wag.

Przeciętne wynagrodzenie brutto - stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie (bez osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą).

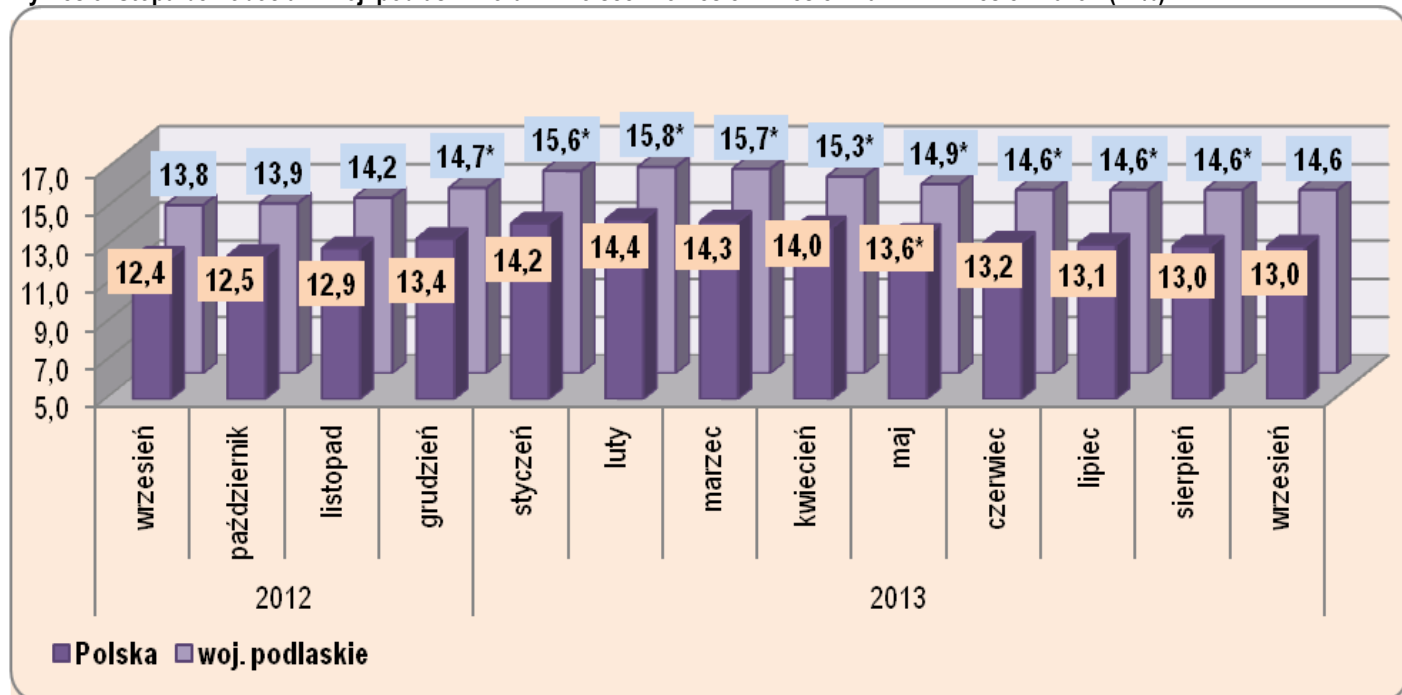
Dane w tabeli dotyczą przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Źródło:

- 1) *Biuletyn Statystyczny, nr 9, GUS, Warszawa 2013.*
- 2) *Biuletyny Statystyczne Województwa Podlaskiego za: I-IV kwartał 2012r. oraz I-II kwartał 2013 r., Białystok 2012, 2013.*
- 3) *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 9/2013, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2013.*
- 4) *Kwartalne wskaźniki makroekonomiczne; www.stat.gov.pl*
- 5) *www.stat.gov.pl*

3) RYNEK PRACY

Wykres 3. Stopa bezrobocia w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2012r. – wrzesień 2013r. (w %).

* dane zostały zmienione w stosunku do uprzednio opublikowanych.

Wykres 4. Średnia liczba bezrobotnych na jedną ofertę pracy w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2012r. – wrzesień 2013r.

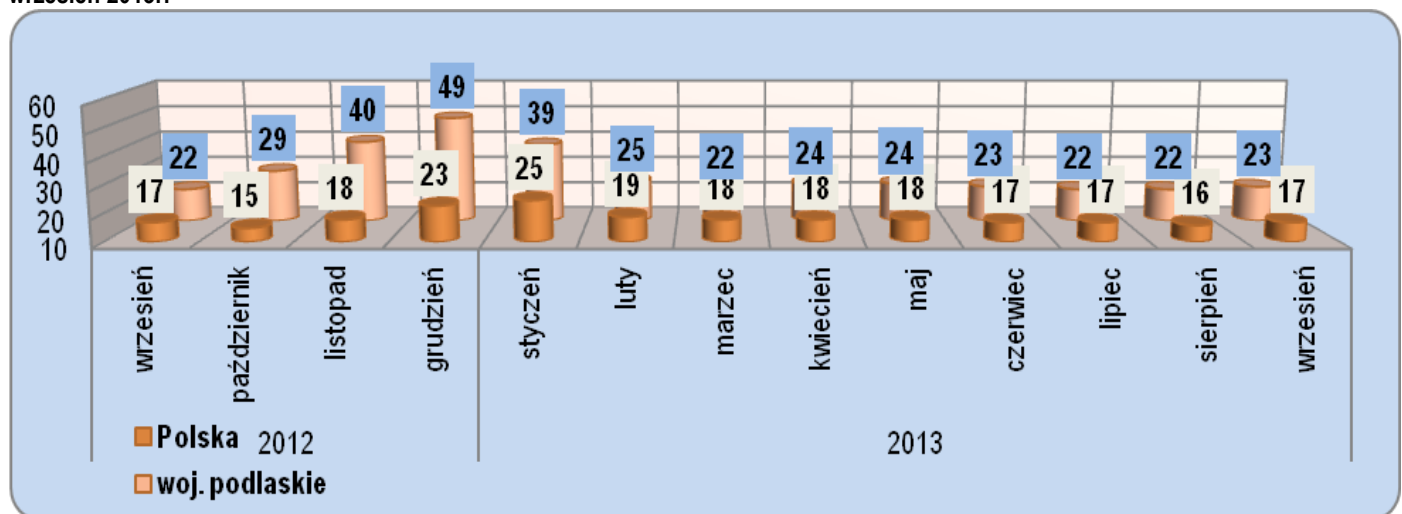

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym*		II kw. 2012	III kw. 2012	IV kw. 2012	I kw. 2013	II kw. 2013
Liczba osób aktywnych zawodowo w tys. osób	woj. podlaskie	507	505	510	500	494
	Polska	17 320	17 440	17 394	17 235	17 342
Wskaźnik aktywności zawodowej w %	woj. podlaskie	55,8	56,4	56,0	54,8	55,6
	Polska	55,8	56,2	56,0	55,5	55,9
Wskaźnik zatrudnienia w %	woj. podlaskie	51,5	50,9	50,3	49,2	49,9
	Polska	50,3	50,7	50,4	49,3	50,0

*Prezentowane wyniki aktywności zawodowej zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach opracowania. Wyniki badania zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i dłużej (dotychczas było to 3 miesiące i więcej). Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania, zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi o wartości mniejszej niż 15 tys. osób.

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2012	VIII 2013***	IX 2013***
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	woj. podlaskie	98,7*	97 028	97 295
	Polska*	5 514	5 494	5 495
sektor publiczny	woj. podlaskie	9,4*	9 350	9 385
	woj. podlaskie	89,7*	87 678	87 910
sektor prywatny	woj. podlaskie	13,8	14,6****	14,6
	Polska	12,4	13,0	13,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	woj. podlaskie	7 324	6 099	7 455
	Polska	241 046	203 592	252 528
Bezrobotni „nowozarejestrowani”	woj. podlaskie	7 603	5 947	7 668
	Polska	241 046	213 274	252 621
Bezrobotni „wyrejestrowani”	woj. podlaskie	64 719	68 292	68 079
	Polska	1 978 987	2 083 209	2 083 116
Bezrobotni zarejestrowani ogółem (stan w końcu miesiąca)	woj. podlaskie	7 611	7 572	7 163
	Polska	310 423	306 655	290 004
z prawem do zasiłku	woj. podlaskie	31 082	31 970	31 889
	Polska	1 056 052	1 084 141	1 084 297
kobiety	woj. podlaskie	22 097	23 315	23 570
	Polska	854 120	896 717	902 802
zamieszkali na wsi	woj. podlaskie	3 950	2 974	3 787
	Polska	107 637	79 026	106 052
osoby w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	woj. podlaskie	1 203	1 016	1 101
	Polska	25 921	23 716	24 636
w tym osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	woj. podlaskie	1 729	2 715	2 671
	Polska	68 428	113 328	111 926
osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	woj. podlaskie	306	349	342
	Polska	3 340	3 781	3 824
cudzoziemcy	woj. podlaskie	14 216	13 601	13 928
	Polska	402 930	379 125	398 297
osoby do 25 roku życia	woj. podlaskie	6 452	6 852	6 889
	Polska	215 757	232 984	234 255
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	woj. podlaskie	36 618	38 400	38 792
	Polska	1 006 621	1 082 258	1 091 558
długotrwale bezrobotni	woj. podlaskie	14 834	16 320	16 423
	Polska	445 416	491 676	490 821
osoby powyżej 50 roku życia	woj. podlaskie	19 875	21 711	21 677
	Polska			

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI WRZESIEŃ 2013 r.

	Polska	588 644	622 902	627 181
	woj. podlaskie	20 321	20 445	20 714
osoby bez doświadczenia zawodowego	Polska	507 160	505 238	518 132
	woj. podlaskie	32 796	34 086	33 945
osoby bez wykształcenia średniego	Polska	1 078 653	1 129 338	1 132 453
	woj. podlaskie	4 520	4 827	4 899
osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko poniżej 18 roku życia	Polska	177 009	195 621	196 371
	woj. podlaskie	1 402	1 586	1 556
osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	Polska	36 819	42 991	42 826
	woj. podlaskie	3 653	3 890	3 940
osoby niepełnosprawne	Polska	105 834	110 164	110 615
	woj. podlaskie	2 345	2 053	1 845
Oferty pracy** (zgłoszone w miesiącu sprawozdawczym)	Polska	82 946	77 232	73 459
	woj. podlaskie	1 390	574	515
w tym oferty pracy subsydiowanej	Polska	40 751	23 095	19 133
	woj. podlaskie	22	22	23
Średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę	Polska	17	16	17

* dane prezentowane w tysiącach.

** w statystyce rynku pracy oferty pracy od 2010 r. rozumiane są jako wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w danym miesiącu.

*** od lipca 2013 dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw prezentowane są dla woj. podlaskiego w liczbach bezwzględnych.

**** dane zostały zmienione w stosunku do uprzednio opublikowanych.

Komentarz:

Indykatory wrześniowe w woj. podlaskim:

- Wskaźniki dotyczące aktywności ekonomicznej ludności w woj. podlaskim w II kwartale omówiono w Indykatorach za lipiec 2013 r. Dane w tym zakresie dotyczące III kwartału 2013 r. nie zostały jeszcze opublikowane przez GUS.
- Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2013 r. ukształtowało się na poziomie 97 295 osób, a więc wzrosło w relacji do ub. miesiąca o 267 osób (0,3%). Natomiast w relacji do września 2012r. odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia o około 1,5%. W sektorze prywatnym przeciętne zatrudnienie ukształtowało się we wrześniu br. na poziomie 87 910 osób, a więc o 232 osoby (0,3%) wyższym niż w sierpniu 2013 r. W sektorze publicznym przeciętne zatrudnienie w porównaniu do sierpnia br. wzrosło o 35 osób (0,4%).
- Stopa bezrobocia we wrześniu 2013 r. osiągnęła poziom 14,6%, a więc w porównaniu do ub. miesiąca ukształtowała się na tym samym poziomie, natomiast w stosunku do września 2012 r. wzrosła o 0,8 pkt. proc.
- W końcu września br. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 68 079 osób i była o 213 osób (0,3%) niższa od zanotowanej w poprzednim miesiącu i o 3 360 osób (5,2%) wyższa niż we wrześniu ubiegłego roku.
- We wrześniu 2013 r. w urzędach pracy zarejestrowano 7 455 nowych bezrobotnych, tj. o 1 356 osób (22,2%) więcej niż przed miesiącem i o 131 osób (1,8%) więcej niż we wrześniu ub. roku.
- We wrześniu 2013 r. wyrejestrowano 7 668 osób, tj. o 1 721 osób (28,9%) więcej niż przed miesiącem i o 65 osób (0,9%) więcej niż rok wcześniej.
- We wrześniu 2013 r. w relacji do ub. miesiąca wśród poszczególnych grup osób bezrobotnych zanotowano zarówno wzrosty, jak i spadki liczby osób zarejestrowanych. Największy procentowy wzrost dotyczył osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – o 813 osób (27,3%). Największy natomiast spadek dotyczył osób z prawem do zasiłku – o 409 osób (5,4%). Biorąc pod uwagę wskaźniki z ubiegłego roku, największy wzrost dotyczył osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy – o 942 osoby (54,5%), natomiast największy spadek odnotowano wśród osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia o 102 osoby (8,5%).
- We wrześniu br. do urzędów pracy zgłoszono 1 845 ofert zatrudnienia, tj. o 208 (10,1%) mniej niż przed miesiącem i o 500 (21,3%) mniej niż rok wcześniej. Wśród ofert pracy zgłoszonych do PUP we wrześniu 2013 r., 515 ofert dotyczyło pracy subsydiowanej i stanowiły one 27,9% wszystkich ofert, jakimi dysponowały urzędy pracy. We wrześniu br. było ich o 59 (10,3%) mniej niż w ub. miesiącu i o 875 (62,9%) mniej niż we wrześniu 2012 r. We wrześniu br. na jedną ofertę pracy zgłoszoną do PUP przypadają 23 osoby bezrobotne, czyli o 1 osobę więcej niż przed miesiącem, jak również w stosunku do września 2012 r.

Indykatory wrześniowe w Polsce:

- Wskaźniki dotyczące aktywności ekonomicznej ludności w Polsce w II kwartale omówiono w Indykatorach za lipiec 2013 r. Dane w tym zakresie dotyczące III kwartału 2013 r. nie zostały jeszcze opublikowane przez GUS.
- Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu br. uległo zwiększeniu o 1 tys. osób (0,02%) w porównaniu do sierpnia 2013 r., natomiast w relacji do września 2012 r. poziom zatrudnienia spadł o 19 tys. osób (0,3%).

- Stopa bezrobocia w kraju utrzymała się na identycznym poziomie jak w ubiegłym miesiącu – 13,0%. Wzrosła natomiast o 0,6 pkt. proc. w porównaniu do danych ubiegłorocznych.
- We wrześniu br. liczba bezrobotnych ukształtowała się na poziomie 2 083 116 osób i była o 93 osoby niższa w porównaniu do ubiegłego miesiąca i o 104 129 osób (5,3%) wyższa w porównaniu do września 2012 r.
- Liczba bezrobotnych „nowozarejestrowanych” zwiększyła się o 48 936 osób (24,0%) w odniesieniu do sierpnia 2013 r., także w relacji do analogicznego miesiąca roku ubiegłego zwiększyła się o 11 482 osoby (4,8%).
- Liczba bezrobotnych „wyrejestrowanych” ze statystyk urzędów wzrosła w porównaniu do sierpnia 2013 r. o 39 347 osób (18,5%), a w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego wzrosła o 11 575 osób (4,8%).
- W relacji do poprzedniego miesiąca wśród poszczególnych grup osób bezrobotnych zanotowano zarówno wzrosty, jak i spadki liczby zarejestrowanych. Największy spadek odnotowano wśród bezrobotnych z prawem do zasiłku o 16 651 osób (5,4%). Natomiast największy wzrost bezrobocia dotyczył osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki o 27 026 osób (34,2%). Biorąc pod uwagę wskaźniki z ubiegłego roku, wzrost dotyczył większości grup bezrobotnych, przy czym największy odnotowano w grupie osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy o 43 498 osób (63,6%). Natomiast znaczny spadek bezrobocia odnotowano wśród osób z prawem do zasiłku o 20 419 osób (6,6%).
- We wrześniu 2013 r. do powiatowych urzędów pracy w całej Polsce wpłynęło 73 459 ofert pracy (wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej), tj. o 3 773 (4,9%) mniej niż w sierpniu 2013 r. oraz o 9 487 (11,4%) mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wśród ofert pracy zgłoszonych do PUP we wrześniu 2013 r., 19 133 dotyczyły pracy subsydiowanej i stanowiły one 26,0% wszystkich ofert. We wrześniu br. było ich o 3 962 (17,2%) mniej niż w poprzednim miesiącu oraz o 21 618 (53,1%) mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedno wolne miejsce pracy wyniosła we wrześniu 2013 r. 17 osób i była o 1 osobę wyższa niż przed miesiącem oraz identyczna w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

Definicje:

Aktywni zawodowo – osoby w wieku 15 lat i więcej należące do pracujących (zgodnie z pojęciem – „Pracujący wg BAEL i NSP 2002”) lub bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni wg BAEL i NSP 2002”).

Wskaźnik aktywności zawodowej - współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo (wg BAEL i NSP 2002) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

Wskaźnik zatrudnienia - procentowy udział ludności pracującej („Pracujący według BAEL i NSP 2002”) w ogólnej liczbie ludności.

Przeciętne zatrudnienie - średnia wielkość zatrudnienia obliczona dla badanego okresu (np. miesiąca, kwartału, roku) na podstawie ewidencyjnego stanu zatrudnienia. Przeciętne zatrudnienie w badanym okresie uwzględnia pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty.

W tabeli zaprezentowano dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w jednostkach o liczbie pracujących więcej niż 9 osób, w podziale na sektor publiczny oraz sektor prywatny.

Sektor publiczny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujących własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Sektor prywatny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Stopa bezrobocia (wskaźnik bezrobocia) - procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej). W przypadku BAEL i NSP 2002 definicja odnosi się do osób bezrobotnych (zgodnie z pojęciem - „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”) i aktywnych zawodowo (będących sumą pracujących - zgodnie z pojęciem – „Pracujący według BAEL i NSP 2002” bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”). W przypadku bezrobocia rejestrowanego definicja odnosi się do osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni zarejestrowani”) i aktywnych zawodowo będących sumą zarejestrowanych osób bezrobotnych i pracujących w jednostkach sektora publicznego i prywatnego. Liczba pracujących nie uwzględnia osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W tabeli zaprezentowano stopę bezrobocia rejestrowanego.

Bezrobotni „nowozarejestrowani” (napływ bezrobotnych) – są to osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy w ciągu miesiąca, kwartału lub roku. Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyróżnić można następujące kategorie: rejestrujących się w urzędzie pracy jako bezrobotni po raz pierwszy i powracających do rejestracji po raz kolejny (w tym po pracach interwencyjnych, robotach publicznych lub po szkoleniu), osoby dotychczas nie pracujące i poprzednio pracujące, osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, a także zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (zwolnienia grupowe).

Bezrobotni „wyrejestrowani” (odpływ bezrobotnych) – są to osoby, które w ciągu miesiąca, roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z: pracami sezonowymi, rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawcy, niepotwierdzeniem gotowości do pracy, dobrowolną rezygnacją ze statusu bezrobotnego, podjęciem nauki, ukończeniem przez kobiety 60 lat, a mężczyzn – 65 lat, nabyciem prawa emerytalnego lub rentowego, nabyciem uprawnienia do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Bezrobotni zarejestrowani – to osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (bądź, jeśli są to osoby niepełnosprawne - zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem uczących się w szkole dla dorosłych lub przystępujących do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyły 18 lat,
- b) nie ukończyły 60 lat - kobiety lub 65 lat - mężczyźni,
- c) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobierają zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- d) nie są właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie

podlegający ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

e) nie uzyskujące przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w takim gospodarstwie,

f) nie podjęły pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo niepodlegające na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,

g) nie są tymczasowo aresztowani lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,

h) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

i) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,

j) nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w „Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” w art. 70, ust. 6.

Bezrobotny do 25 roku życia – to osoba bezrobotna, która w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyła 25 roku życia.

Bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia – to osoby zarejestrowane jako bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

Bezrobotny długotrwale - oznacza osobę bezrobotną, pozostającą w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

Bezrobotny powyżej 50 roku życia - to osoba bezrobotna, który w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy ukończyła co najmniej 50 lat życia.

Bezrobotny bez kwalifikacji zawodowych - to osoby bezrobotne o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym oraz nieposiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu.

Osoba samotnie wychowująca dziecko – to osoba samotnie wychowującą co najmniej jedno dziecko w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Bezrobotni niepełnosprawni – są to osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, spełniające warunki określone w art. 2, ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) oraz art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.).

Źródło:

- 1) *Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim*, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
- 2) *Biuletyn Statystyczny*, nr 9, GUS, Warszawa 2013 r.
- 3) *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego*, nr 9/2013, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2013.
- 4) *Podlaski rynek pracy. Wrzesień 2012r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Białystok 2012r.
- 5) *Sprawozdanie MPIPS - 01, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku*.
- 6) *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zmianami)*.
- 7) www.psz.praca.gov.pl
- 8) www.stat.gov.pl
- 9) *Zasady Metodyczne Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń*, GUS, Warszawa 2008 r.

Zapraszamy do zapoznania się z rozszerzoną wersją *Indyktorów Podlaskiej Gospodarki* w formacie Excel, która zamieszczana jest na stronie internetowej *Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych*: <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/index.php/strony/9807>